

Georg Trakl

Helian

(Helian)

A szellem magányos óráiban
oly szép jámi a napon
a nyár sárga falai mentén.
A fűben halkan csengnek a léptek; a szürke márványban
a pán fia még egyre alszik.

Esténként a teraszon barna borral mámorosodtunk.
Lombok közt pirosan izzik az őszibarack;
szelíd szonáta, víg nevetés.

Szép az éjszaka csendje.
Sötét síkságon
pásztorok s fehér csillagok jönnek elénk.

Ha beköszönt az ősz,
józan fényesség terjeng a ligetben.
Engesztelődve vándorlunk rőt falak mellett,
s tágult szemek követik madarak repülését.
Este az umákban fehéren gyűlik a víz.

Tar gallyak közt ünnepel az ég.
A földműves kenyeret s bort hoz tiszta kezében,
s békésen érik napos kamrában a gyümölcs.

Ó, a drága holtak arca mily komoly.
De igaz pillantásuk örvendezteti a lelket.

A feldúlt kert csöndje hatalmas,
hol az ifjú novicius homlokát rőt lomb koszorúzza,
jeges aranyat iszik lehelete.

Kéklő vizek korát érinti a kéz,
vagy a nővérek arcát éj hidegében.

Halk és harmonikus a séta kedves szobák során,
hol magány van s juhar-zizegés,
ahol tán még a rigó is dalol.

Szép az ember s felragyogó a sötétben,
ha ámulva mozdítja lábát és kezét,
és a szemek csöndben fordulnak bíbor türegben.

Vecsemyekor a jövevény fekete novemberi romlásba enyészik
korhadt ágak alatt, lepra-lepte falaknál,
hol a szent testvér járt valaha,
tébolya lágy hűzengésébe merülten.

Az esti szél végső sóhaja ó, de magányos.
Olajfa sötétjében hajlik le halódva a fej.
Megrendítőn hanyatlak az emberi nem.
Eme órában a látó szeme
csillagai aranyával töltekezik.

Harangszó süpped az estbe, többé fel sose hangzó,
fekete falak omladoznak a téren,
halott katona szólít imára.

Sápadt angyal,
atyái üres házába lép a fiú.

Lánytestvérei messzire mentek deresült öregekhez.
Éjjel az udvari oszlopok alján lelt rájuk,
szomorú zarándoklatból megtérőkre az alvó.

Ó, sárral, férgekkel teli hajzatuk hogy meredez,
amint köztük ezüstös lába botorkál,
s ők a kopár termekből holtan lépnek elő.

Ó, ti zsoldárok éjjeli tűz-zivatarkan,
midőn a szelíd szemeket csalánáll csapdosták a cselédek,
üres sír fele ámuldozva behajlik
a gyermeki bodzavirág.

Sárgult holdak gurulnak halkán
a jövevény lázas leple fölött,
míg az a tél csendjére figyel.

Magasztos végzet mereng a Kidron árján,
hol egy szelíd teremtmény, a cédrus
virágzik az Atya kék szemöldök-íve alatt,
juhász tereli nyáját éj-legelőkön.
Vagy álom-szülte kiáltások,
ha az emberhez érc-angyal közelít a ligetben,
és a szent húsát izzó rostély szenesíti.

A sárkunyhók körül indázó bíbor szőlővenyigék,
sárga kalász csengő kötege,
méhek zümmeje, darvak repülése.
Este sziklaösvényeken találkozunk a feltámadottak.

Fekete víztükör veri vissza a leprások képét;
vagy sárfoltos köpenyűk tárják ki sírva
a balzsamos szélnek, mely a rőtes domb felől árad.

Karcsú cselédek osonnak az éjjeli utcán tétova lépttel,
felkeresni pásztor-szeretőjüket.
Szombaton este a kunyhókból lágy ének szava hallik.

Hadd éljen a dalban az ifjú,
a tébolya is, ősz szemöldje, halála,
az elnyugodotté, ki kéken nyitja szemét.
Ó, e viszontlátás milyen szomorú.

Őrületség fokai fekete szobákban,
vének árnya nyitott ajtó alatt,
midőn Helian lelke rózsaszínű tükörben nézi magát,
hó és lepra pereg le az arcán.

A falakon a csillagok kihunytak,
s a fény-rajzolta fehér figurák is.

A szőnyegből sírok csontváza mered ki,
ócska kereszték csöndje a dombon,
édes tömjénillat bíbor éjjeli szélben.

Ó, ti megtört szemek fekete odvakban,
hol sötétebb végzetén szelíd elborulásban
magányosan tűnődik az utód,
kék szemhéját borítja rá a csöndes Isten.

A halál hét éneke

(Siebengesang des Todes)

Kéklőn dereng a tavasz; lélegző fák alatt
sötét lény tart az estbe, pusztulásba,
fülve rigók lágy panaszára.
Némán sarjad az éj, vérvő vad,
s lassan a dombra hanyatlík.

Nyirkos levegőben virágzó almafagallyak inognak,
ezüstté oldódik kuszaságuk,
elhalván éji szemekben; hullócsillagok;
szelíd gyermekkori dal.

Fekete erdőben tündöklőn szállt le az alvó,
s hogy forrás neszezett a talajban,

ő halkán nyitotta fakó pilláit
havas arca fölé;

s rőt vadat üzött ki
barlangjából a Hold;
és sóhajtásokba halt a sötét asszonyi jajszó.

A fehér jövevény sugárzóbban emelte karját
csillagához;
s egy holt odahagyja az omladozó házat.

Ó az ember enyésző alakja: hideg fémekből összerakva,
elsüllyedt erdőknék, az állat végső vadonának
éje s rémülete:
a lélek szélcsendje.

Bíbor csillaggal teli fénylő sodrok vitték őt lefelé
feketéliő sajkán, s békésen
borult fölébe zöldellve az ág,
ezüst felhőből a mákony.

De profundis I.

(De profundis)

A halottkamrában éj lakik,
én őrzöm apám álmait.

Fehéren hull a gyertyafény
arcára, mely halott, kemény.

Virágillatban légy zizeg,
a szívem csöndes és hideg.

Az ajtón halk szellő neszel,
csengőn-csörrenve tárja fel.

Odakünn surrog a kalász,
menny sátrán izzó Nap tanyáz.

Gyümölcs roskaszt fát, bokrokat,
villóznak lepkék, madarak.

Parasztnép kaszál a mezőn
a csönddé mélyült délidőn.

A holtra keresztet vetek,
s a zöld felissza léptemet.

Éji jajszó

(Nachtliche Klage)

(1. változat)

Szétdőlt homlok fölött szép csillagokkal
sarjadt az éjjel
a dombon, midőn fájdalomba kővülve feküdtél.

Vadállat falta szíved a kertben,
tüzes angyal
zúzott mellkassal heversz köves talajon,

avagy éji madár az erdőn,
végtelen jajszó,
vissza-visszaterőn az éjjel tövises gallyai közt.

Passió

(Passion)

(1. változat)

Ha ezüst Orpheus holt-sírató
lantjához ér az esti kertben -
ki vagy te, nyugovó, magas fák alatt?
Zúgatja panaszát az őszi nád,
kéklő tó.

Jaj a bitoran lobogó
vézna Fiú-alaknak,
a fájdalmas anyának, ki kék köpenyébe
rejtj szent gyalázatát.

Jaj az újszülöttnek, bár halna előbb,
mint élvezhesse a bűnnek
égető, keserű gyümölcsét.

Kit siratsz úgy alkonyi fák alatt?
A nővért, sötét szerelmét
egy vad nemnek,
melytől a nappal arany keréken elsuhan.

O, bár kegyesebben jönne az éj,
Krisztus.

Mit hallgatsz fekete fák alatt?
A szél csillag-vacogását,
Isten-születést
és jászol mellett a pásztorokat.

Kéklő holdak
süllyesztették szőr-üregükbe a vakok szemét.

Holttestet keresel zöldellő fák alatt,
arádat,
az éjszakai domb
fölött lebegő ezüst rózsát.

A halál fekete partján
kószálva
a szívekben bíbor pokol-virág virul.

Sóhajtó víz fülé hajolva
nézd férjed: csupa lepra az arca,
s haja vadul röpköd az éjben.

Két farkas sötét erdőben,
kő-ölekezésben kevertük össze vérünk,
és reánk hullottak nemünknek csillagai.

Ó, a halál tövise.
A keresztúton egymásra sápadunk,
és az ezüst szemekben
tükröződnek vadonunk fekete árnyai,
iszonyú kacaj, mely szánkat összezúzta.

Tövis-lépcső merül a sötétbe,
hogyan fagyos lábból vörösebben
áradjon szerte köves talajon a vér.

Bíbor dagályon
ébred hintázik az ezüst álmú asszony.

De behavazott fa lett a férfi
a csontok halmán,
gennyedő sebből kileskelő vad,
majd újra néma kő.

Ó, kristályos nyugalom
lágú csillag-órái,
ott a tövis-kamrában
arcodról lehullt a leprás álca.

Éjente a lélek magányos húrja zeng,
sötét révületé,
az enyésző kertben vezeklő nő
ezüst lábainál;
és kék tavasz bont rügyet a túskeővényen.

Sötétlő olajfák alatt
a szeretők sírjából
kilép a reggel rózsá-angyala.

Passió

(Passion)
(2. változat)

Ha ezüst Orpheus holt-sírató
lantjához ér az esti kertben -
Ki vagy te, nyugovó, magas fák alatt?
Zúgatja panasztát az őszi nád,
kéklő tó.

Jaj a bíboran lobogó
vézna Fiú-alaknak,
a fájdalmas anyának, ki kék köpenyébe
rejtí szent gyalázatát.

Jaj az újszülöttnek, mert elébb hal,
mint élvezhesse a bűnnek
égető, keserű gyümölcsét.

Kit siratsz úgy alkonyi fák alatt?
A nővért, sötét szerelmét
egy vad nemnek,
melytől a nappal arany keréken elsuhan.

Ó, bár kegyesebben jönne az éj,
Krisztus.

Holttestet keresel zöldellő fák alatt,
arádat,
az éjszakai domb
fölött lebegő ezüst rózsát.

A halál fekete partján
kószálva
a szívekben bíbor pokol-virág virul.

Sóhajtó víz fölé hajolva
nézd férjed: csupa lepra az arca,
s haja vadul röpdöz az éjben.

Két farkas sötét erdőben,
kő-ölelkezésben kevertük össze vérünk,
és reánk hullottak nemünknek csillagai.

Ó, a halál tövise.
A keresztúton egymásra sápadunk,
és az ezüst szemekben
tükröződnek vadonunk fekete árnyai,
iszonyú kacaj, mely szánkat összezúzta.

Tövis-lépcső merül a sötétbe,
hogy fagyos lábból vörösebben
áradjon szerzte köves talajon a vér.

Bíbor dagályon
ébred hintázik az ezüst álmú asszony.

De behavazott fa lett a férfi
a csontok halmán,
gennyedő sebből kileskelő vad,
majd újra néma kő.

Ó, kristályos nyugalom
lágycsillag-órái,
ott a tövis-kamrában
arcodról lehullt a leprás álca.

Éjente a lélek sötét révülettel teli
magányos húrja zeng
a vezeklő nő ezüst lábainál
a kék csöndben
s az olajfák békéjében.

Erdélyi Z. János fordításai